

Redactie: F. Meiland, J. Tossou

Inleveren copij: Franka Meiland, Valeriusplein 9, 1075 BG Amsterdam, e-mail: fj.meiland.emgo@med.vu.nl

Redactioneel

Voor u ligt de eerste nieuwsbrief van het IMO project. We zijn inmiddels met een grote club betrokken bij het project en houden ons met diverse zaken bezig. Hierover willen we elkaar in de nieuwsbrief informeren. In dit nummer komen twee projectcoördinatoren aan het woord, een implementatiedeskundige doet verslag van haar pionierswerk en de onderzoekers melden hun vorderingen. We hopen dat betrokkenen ook zelf met ideeën en stukjes zullen komen! De volgende nieuwsbrief is gepland in december 2000.

Ontmoetingsgroepen voor vergeetachtigen in Amstelland en Meerlanden

Sinds september 1998 bestaat in Amstelveen de 'Ontmoetingsgroep voor vergeetachtigen en hun verzorgers'. Uit de evaluatie van de Amstelveense ontmoetingsgroep bleek onder andere dat ouderen met dementie en hun mantelzorgers zeer tevreden waren over het project. Verzorgers constateerden dat de dementerende actiever werd en meer betrokken was bij de wereld om zich heen. Deze gunstige resultaten hebben ertoe geleid dat we het plan ontwikkeld hebben ook een ontmoetingsgroep te starten in Uithoorn, Hoofddorp en Badhoevendorp. Momenteel zijn we bezig met het zoeken van geschikte locaties en het werven van projectcoördinatoren.

Projectcoördinatoren zullen in het najaar met de voorbereidingen beginnen, zodat de groepen begin 2001 van start kunnen gaan.

Jan-Piet Ladage-projectcoördinator, Amstelveen

Bericht over het IMO-project in Nijmegen

Op 1 april j.l. ben ik gestart als implementatiedeskundige voor het IMO-project in Nijmegen. Nadat ik mij goed had ingelezen en ook een tweetal ontmoetingscentra had bezocht, heb ik het eerste contact in Nijmegen gelegd. Samen met Myrra Vernooij heb ik een oriënterend gesprek gevoerd met de directeur van de Stichting Welzijn Ouderen Nijmegen (de SWON), die al meteen erg enthousiast was over het project en reeds bekend met de publicaties over de Amsterdamse Ontmoetingscentra en ook

de videoband had gezien. In Nijmegen is in 1990 het eerste dagopvangproject voor thuiswonende ouderen gestart en op dit moment functioneren onder verantwoordelijkheid van de SWON drie dagopvangprojecten, waarvan één project specifiek voor vergeetachtige ouderen. Op uitnodiging van de SWON heb ik deze voorzieningen bezocht samen met de coördinator dagopvang. Via gesprekken met haar en medewerkers van de verschillende projecten heb ik een aardig beeld gekregen van de inhoud van de dagopvang in Nijmegen. Binnen het dagopvangproject voor vergeetachtige ouderen hebben ze reeds ervaring opgedaan met een aantal themabijeenkomsten voor mantelzorgers. Het betrof echter een éénmalige cyclus van 5 bijeenkomsten verzorgd door een externe trainer. Hoewel men constateerde dat dit tegemoetkwam aan duidelijke behoefte, heeft het geen structureel vervolg gekregen in de begeleiding van de mantelzorgers. Het geïntegreerde ondersteuningsprogramma volgens het model van de Amsterdamse ontmoetingscentra spreekt hen daarom erg aan.

Recent, om precies te zijn op 3 juli 2000, is een vierde project van start gegaan. Dit betreft een gecombineerde dagopvang, die 2 dagen per week geopend is voor een algemene groep en 3 dagen per week opvang biedt aan thuiswonende ouderen met dementie. De SWON voelt er het meest voor de bestaande pg-projecten om te vormen tot ontmoetingscentra. Dit zou voor ons interessant kunnen zijn omdat het dan al direct een structurele voorziening kan worden. Ik heb daarom de voorwaarden voor implementatie van het IMO-project geïnventariseerd en gekeken op welke punten de bestaande situatie van de dagopvang zou moeten veranderen. Dit blijkt toch nog een ingrijpende verandering te zijn en op dit moment ben ik in onderhandeling hierover. Het is best spannend om te zien hoe dit proces nu verder gaat, maar ik ben er van overtuigd dat het gaat lukken. En zelf raak ik steeds enthousiaster over 'ons' model.

Wordt vervolgd.

Els Derksen - implementatie deskundige, Nijmegen

Voortgang onderzoek

De gegevensverzameling voor het onderzoek naar variaties in, gebruik en effectiviteit van ontmoetingscentra is in volle gang. We hebben inmiddels 19 interviews met mantelzorgers (en indien van toepassing met deelnemers) gedaan in de regio's Groningen, Amstelveen en vooral Amsterdam. Joanna en Milja hebben al meerdere keren observatie-gegevens ingevuld, en ook zijn de eerste opkomstregistratieformulieren binnengekomen. We hopen dat het ook in de vakantieperiode lukt om de opkomst bij de verschillende onderdelen te registreren! Verder zijn we bezig de (huis)artsen te benaderen voor het verstrekken van diagnostische gegevens en worden er enquêtes verstuurd naar mantelzorgers.

De komende tijd zal ik me wat meer bezig gaan houden met het (deel)onderzoek naar bevorderende en belemmerende factoren bij implementatie van ontmoetingscentra. Onze stagiaire Arjan van den Broek heeft hier al een bijdrage aan geleverd én hij heeft een deel van de gegevensverzameling (met name die uit Groningen) gebruikt voor zijn onderzoek. Hij doet verderop verslag van zijn bevindingen.

Franka Meiland - onderzoeker, Amsterdam

De stand van zaken bij de Ontmoetingscentra in Groningen.

Het Ontmoetingscentrum Zuid te Haren, één van de twee ontmoetingscentra in de regio Groningen, is inmiddels opgeheven. Een half jaar na de opening maakten onvoldoende bezoekers gebruik van het Ontmoetingscentrum. Toch zijn wij van plan om in Groningen-Zuid een ontmoetingscentrum te realiseren, gezien de vergrijzing in dit Stadsdeel. Hierover zijn wij in gesprek met betrokkenen en de gemeente Groningen. Een start zal pas plaatsvinden als er voldoende duidelijkheid is over de accommodatie, de behoeften van toekomstige bezoekers en mantelzorgers, en het programma-aanbod (voor twee of meer dagen per week). Het Ontmoetingscentrum Paddepoel is inmiddels vier dagen per week geopend, te weten op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag. Het Dementiesteunpunt is per 1 juli van start gegaan en is gehuisvest naast het Ontmoetingscentrum. Bij het Dementiesteunpunt kan men terecht voor alle vragen op het gebied van dementie, en voor advisering en doorverwijzing.

In Hoogkerk hadden de gezamenlijke hulpverleners in de eerste lijn verzocht om een ontmoetingscentrum op te zetten. De verbouwingen zijn nog in volle gang, maar eind

september zal in Hoogkerk een Ontmoetingscentrum van start gaan.

Martien Bron - projectcoördinator, Groningen

"Onderzoek naar de implementatie van een ondersteuningsprogramma voor demente ouderen en hun mantelzorgers in lokale ontmoetingscentra".

Dit is de titel van het onderzoeksverslag voor mijn studie aan de Faculteit der Bewegingswetenschappen van de Vrije Universiteit in Amsterdam. Het onderzoek bestond uit twee delen: (1) welke bevorderende en belemmerende factoren speelden een rol bij de implementatie van ontmoetingscentra in Amsterdam en Amstelveen? en (2) welke verschillen zijn er tussen deelnemers aan ontmoetingscentra in Amsterdam en Groningen met betrekking tot gebruikerskenmerken en gedrags- en stemmingsstoornissen? Voor het beantwoorden van de eerste vraag werd een vragenlijst ontwikkeld en werden twee personen geïnterviewd. Hieruit is naar voren gekomen dat de bevorderende en belemmerende factoren zich, naast een aantal specifieke zaken, vooral voordoen op de gebieden van logistiek, kennis over en de attitude ten aanzien van het project ontmoetingscentra. Goede informatieverspreiding en een goede organisatie van het ontmoetingscentrum kunnen implementatie van ontmoetingscentra bevorderen. Voor het beantwoorden van de tweede vraagstelling werd gebruik gemaakt van data die in het vooronderzoek van het project Amsterdamse Ontmoetingscentra werden verzameld (in 1993-1994). Deze deelnemers werden vergeleken met deelnemers uit Groningen. Daar de duur van mijn stage beperkt was, heb ik slechts 6 deelnemers uit Groningen in mijn onderzoek kunnen betrekken. De gebruikerskenmerken van deelnemers uit Amsterdam en Groningen verschilden niet van elkaar. Bij de gedrags- en stemmingskenmerken werd er alleen een verschil gevonden op het onderdeel depressiviteit: de Amsterdamse deelnemers werden meer depressief beoordeeld dan de Groningse deelnemers. Dit kan mogelijk verklaard worden uit het feit dat Amsterdam bij de start worden beoordeeld terwijl de deelnemers uit Groningen al langere tijd meedraaiden in het ontmoetingscentrum ten tijde van de beoordeling. Met het oog op het kleine aantal respondenten uit Groningen dient in het vervolgonderzoek de analyse uiteraard herhaald te worden wanneer het aantal respondenten hoger is.

Arjan van de Broek - stagiaire, Amsterdam
